



Mapa de l'itinerari

Coordinació:

Consell Comarcal
del Pallars Jussà

Documentació i textos:

Núria Nolasco
i Conxi Rodríguez

Fotos:

Biblioteca Nacional d'Espanya, Núria Nolasco,
Conxi Rodríguez i Manuel Gimeno

Agraïments:

Josep Calvet, Manuel Gimeno i Fernando Martínez de Baños

Informació:

Consell Comarcal del Pallars Jussà

Tel. 973 65 01 87

www.pallarsjussa.net



Espais de Memòria

El front del Pallars

El front republicà de la Posa



Zona 1



Desviament de la carretera L-511 cap a l'ermita de la Mare de Déu de la Posa (km 3,2)

Búnquer de dos cossos que controla la carretera de Bóixols, per on les forces republicanes es van batre en retirada.

“La vida a la trinxera és salvatge. Si plou et mulles, t’asseques quan surt el sol, menges si arriba el subministrament i vas carregat de polls perquè no tens manera de rentar-te.”

(Pere Cornellà, Girona.) AIXALÀ, Emma. *La quinta del biberó. Els anys perduts.*

Zona 2



Desviament al jaciment paleontològic d'icnites de la Posa (distància aproximada des de la zona 1: 1,1 km)

Restes d'un búnquer republicà amb el sostre i la part frontal malmesos durant la postguerra per a recuperar el ferro incrustat al formigó.

La Guerra Civil va deixar al llarg de la Noguera Pallaresa un valuós patrimoni històric en les restes d'arquitectura militar disperses pel conjunt del territori. Búnquers i trinxeres –igual com els castells d'època medieval– testimonien l'important paper fronterer que ha caracteritzat aquesta zona al llarg de la seva història. Tan sols la coneixença i el respecte vers aquesta riquesa patrimonial ens permetrà salvaguardar-la per a les generacions futures.

Zona 3



Davant de l'ermita de la Mare de Déu de la Posa

Vista panoràmica del front del Pallars amb detall de les posicions republicanes i franquistes controlades des d'aquest emplaçament.

La visita al conjunt d'estructures militars republicanes que es conserven a la Posa ens permet recórrer l'escenari en què els exèrcits republicà i franquista van combatre entre la primavera de 1938 i el gener de 1939. Una experiència evocadora que ens acostava a la vivència colpidora d'aquells dies: la por dels atacs de l'enemic, la duresa del front, les llargues hores de calma...

Zona 4



Camí senyalitzat des de la zona d'esbarjo de l'ermita de la Mare de Déu de la Posa

Conjunt de fortificacions del sector de la Posa. Recorregut pel complex entramat de trinxeres, búnquers i estructures d'avitallament ocupats des de la primavera de 1938.

